

(המשך מעמוד 19)

שאלתי את גואל מרוע על הוצאה הגופה מהקבר, כדי לקדם את החקירה. גואל: "אתה יודע איזה חוקי מסוכן זה? יש גם בעיית מודיעין לגבי איתור מיקום הקבר". המיקרה השישי ברשימה: התיק הועבר לי פרקליטות ב"21.888, עם המלצה לסגור את התיק מחוסר-ראיות. הגופה נחטפה ונקברה לפי מסביר גואל. "החשודים היו מהישוב עלי. אחד מהם היה יעקב וסרמן. מכיוון שלא היתה לנו הגופה, גרימתימוות זו עבירה חמורה מאוד, הוחלט לסגור את התיק מחוסר ראיות".

המיקרה השביעי ברשימה: התיק הועבר ב"21.888, עם המלצה לסגור את התיק מחור סדראיות. גואל: "הגופה נחטפה ונקברה לפי ני שפתחנו בחקירה. אנחנו הולכים על מה שיש. אנחנו לא מוציאים גופות מהקבר". המיקרה ה-11 ברשימה: "התיק עדיין

עצמות, שבו לא היתה כוונה להרוג. המלצנו לסגור את התיק". על-סמך הפירוט שקיבלתי מאנשי-החקירה רות של נפתייהודה, מתברר כי לפחות בחמי-שה מיקרים (4, 5, 6, 7 ו-15) החקירה נכשלה גם מהסיבה הפשוטה שהמישטרה לא השכילה לאתר את קיבריהם של ההרוגים, ולבצע בהם ניתוח-שלאחר-המוות. ניתוח כזה יכול היה לשפוך אור חדש על החקירות, כמו למשל לגלות מאיזה נשק בוצע הירי, ומאיזו זווית (מלפנים, או מאחור — כשההרוג ברח, ולא היה צידוק לירי).

קציני-החקירות של נפתייהודה העלה כמה נימוקים לכך שהגופות לא אותרו מיד אחרי האירוע ולא נשלחו לנתיחה. "אתה יודע איזה הליך חוקי מסוכן הוא להוציא גופה?" שאל אותי. נכון, זה קשה. אבל הוצאת הגופה מהקבר ושליחתה לנתיחה היא הכרחית לצורך חקיר

מחדל נוסף של המישטרה באותה הפרשה היה בכך שהיא לא בדקה אצל נהג האוטובוס, שיצא ב-15.20 ממיצד לירושלים (דרך גוש עציון), האם העלה במימד המישה נוסעים, ואם כן — היכן הוריד אותם. איתרתי את הנהג, והתברר לי שהמישטרה כלל לא פנתה אליו לבדוק את העניין.

לנפתייהודים לא ניתנה לי אפשרות גישה, ולפיכך המידע שיש ברשותי, לגבי רמת החקירות שם, חלקי מאוד.

בשני המיקרים האחרונים נראה כי הטיפול המישטרי מעורר תמימה: במיקרה שבו נג' רם מותה של הנערה בת ה-10 מבלי שבדי המישטרה יהיה קצה-חיט לגבי זהות החשודים — התיק הועבר משום-הם לגורם צבאי, היועץ המיסטרי מעורר תמימה: במיקרה שבו נג' פרקליטות-המדינה היא האמורה לקבל לידיה את התיק. במיקרה השני, שבו נגרם מותו של נער ערבי מפגיעת הרכב הישראלי, המישט"רה מתעלמת כליל מעובדת מותו של הנער. על מחזלים נוספים של חוקרי נפתייהודים רון בחקירת מיקרי-מוות ניתן היה ללמוד מכי תבתו המאלפת של צבי גילת בעיתון חדשות מדי-16 ביוני 1989. הכתבה מתייחסת לחקיר רת ריצח הנערה בכפלי-הארז'. ואלה המחזלים, כפי שעלו במהלך הדיון להארכת מעצ"רם של שני החשודים:

● המישטרה לא איתרה את הגופה. המישט"ר יותר 72 שעות לאחר האירוע, המישטרה לא חקרה את הפצוע הערבי מהתקרית, ולא גבתה ממנו עדות.

● למרות שהחשודים נעצרו שעות אחדות אחרי האירוע, המישטרה לא ערכה להם בתוך 48 שעות בדיקה כימית למציאת שרידי-הירי, וכך פיספה את המועד לביצוע בדיקה כזו.

● החוקרים אספו את כל התרמילים שמצאו בכפר בשקית אחת, שלא שסימנו איפה מצאו אותם בכפר, וכלאו אותם למעברה הבאליסטית. ולא נותר אלא לצטט את שכתב גילת לפקר חאפר, החוקר כפרשה: "אלמנט רי, חאפר ירדי".

לסיכום מחזלי-המישטרה בחקירות מיקרי-ההריגה: מהמימצאים עולה כי מ-21 המיקרים, לפחות בחשיעה תיקים החקירה המישטרתית רחוקה מלהניח את הדעת. מתוך 12 מיקרי-ההריגה שהיו בנפתייהודה, ושלגביהם קיבלתי פירוט, התברר לי כי מחצית התיקים טופלו בצורה כושלת. ויש לזכור כי מדובר כאן בנפה ה"מוצלחת" יותר, שהצלחה להשיג לים בהצלחה שלושה תיקים, ולהביא בהם להעמדתם לדין של הנאשמים. לגבי תישעת התיקים הנמצאים בטיפול של נפתייהודים, למרות שלא קיבלתי אפשרות-גישה אל ה"חוקרים, משלושה מיקרים עולים סימני שאלה קשים מאוד לגבי רמת החקירות שם. שרמת-החקירות נפתייהודים נמוכה לפחות באותה המידה כמו זו שכנפתייהודה.

ייתכן שיש מקום לשקול להעביר לטיפולו של השב"כ, לפחות באופן ניסיוני, אחדים מהמיקרים שבהם המישטרה נכשלה בחקיר רתה. אולי יש לשב"כ משימות חשובות, אבל כאן מדובר בניסיון להציל את דמותה של המדינה כמדינת-חוק, ובחקירות מישטרתיות של מיקרי-מוות, שרמתן המיקצועית פשוט מחפירה.

השב"כ היה מעורב באחרונה בחקירתו של המתנחל, שירה לעבר הפועלים הערבים בצור מתגהה. אחרי שלושה ימים של חקירה רצופה נשבר המתנחל, והתחיל לשתף פעולה. הוא קיבל על עצמו אחייות לשני רימוני רסס, שנמצאו במקום-מחבוא כישוב שבו הוא מתגורר. הוא סיפר על חלקו באירועי כפ"ר חזרת, הודו שהשתתף בהשתלטות, שירה במחורים ושרם לשיפת צעיר. ככרי מאוד להניח שאילו היתה המישטרה מבצעת את החקירה, תוצאותיה היו שונות — ולרעה, כמובן.

בשבוע הבא: מה קורה כשאין הריגה? כמה עובדה משקיעים החוקרים? מה עושה הפרקליט-טות, מה עושה המפכ"ל. המשך תחקיר העולם הזה.

מידת-המאמץ הדרושה כדי למצוא את הג'ר פות, שבמיקרים רבים יכולות לספר את הסיפור האמיתי של ההתרחשות ולהפיל את העבריינים.

מקור מישטרי בכיר רמז לי כי צה"ל אשם במידה רבה בכך שהמישטרה אינה מוציאה גופות לשם חקירה, משום שהמדיניות של צה"ל היא שלא להוציא גופות. ראשית, הדבר מונע חקירות רבות, שהיו מכבדות על צה"ל. ושנית, הוצאת גופה מהקבר כרוכה במאמץ אירגוני עצום. צריך לגייס כוחות, להטיל עוצר על הכפר, ולאחר הוצאת הגופה יש להיערך למהומות הצפויות כתגובה על המעשה.

יתכן באמת שצה"ל היה מעדיף שלא להוציא גופות, אבל ברור שהדבר לא צריך לעניין את המישטרה, שתפקידה מוגדר, ומחייב חקירה נמרצת, גם במחיר של טירטור של כל המערכת.

40 עדים לא נמצאו

מחדל נוסף העולה מגירסתם של חוקרי נפתייהודה נוגע למיקרה מיספר 15. כאן היתה בירי המישטרה הגופה, ובה הקליע של עוון. היה בדיקה עצור — מדרוך הקבוצה, וברור שלא הוא שירה. ברור גם שאחד מ-40 משתפתי הטיל הרג את הערבי. ארם מת תוצאה מיריות בטח כנוי — ארם, לא חמור — ממישטרי-ישראל אינה מצליחה לאתר ולוא אחד מ-40 הישראלים, שטיילו בחצות חברון לאור-היום.

אין ספק שקצת מאמץ היה מגלה בשלב הראשון מהו כל המשתתפים בטיול, ובשלב השני, אחרי בדיקה באליסטית של כלי-הנשק, מי הוא האחראי להריגה. להערכתי — מדובר בעוד מחזל, המלמד על רמת-טיפול גרומה ביותר של המישטרה.

מחזלים נוספים בחקירה מישטרתית של גורם-מוות קשורים כמיקרה מיספר 11, שבו נהרג מוסטפה חלייקה.

האירוע התרחש ביום השישי, ה-3 ביוני 1988, בסביבות השעה 12 בצהריים.

קבוצה של חמישה ישראלים חמושים "טיילה" באזור הכפר-שיח, הסמוך לחברון. החמישה נעו מדרום-מערב לצפון-מזרח, ועברו בחלק המערבי של שיח.

במהלך התקדמותם הם נרגמו, כנראה, כי אבנים. הם פתחו במירוף אחרי מידייהאבי נים, ובמהלכו הפליאו מכות בעוברי-אורח מדרמנים. בהמשך הם פתחו ביריות, והרגו את חלייקה.

הם יצאו מהכפר ונעו ברגל לכיוון ה"התנחלות מיצד, הנמצאת במרחק אווירי של כשלושה קילומטרים צפונית-מזרחית מ"שיח".

הגופה של חלייקה נחטפה מבית-החולים, ונקברה עוד כטרם הגיעה המישטרה למקום. המישטרה לא השכילה להוציאה מהקבר ולשלוח אותה לנתיחה. היום, יותר משנה אחרי האירוע, לא אותרו הישראלים שלקחו חלק באירוע.

בביקור שערבתי בשיח, כחודשיים וחצי אחרי האירוע, נודע לי משיחה מיקרית עם אחד מתושבי-המקום כי לאחר שהחמישה ה"סודית יצאה מהכפר לכיוון ההתנחלות, היא גנשה בפלאה ערבי, שיש לו נוסתן בוואדי, בדיוק באמצע הדרך בין שיח"אני סעיר שגמתי לאותו פלאה, עבד-אלי"אני סעיר שגמתי, סיפר לי כך: "זה היה יום שישי. בכלל לא ידעתי מה קרה בכפר, רק אחר-כך נודע לי. שנתתי, ופתאום עלו או 20. היה ביניהם אחד שגמתי בני 18 או 20. היה ביניהם אחד בלונדי, עם זקן וכיפה קטנה מאוד על הראש. הוא הבין ערבית, אך דיבר לא כליכך טוב. הוא ביקש מים לשתות, ונתתי להם". המישטרה לא הגיעה לפלאה, למרות שהוא נמצא דרך קבע בדיוק במסלול הנסיגה המשוער של החשודים. ברור שדוא היה יכול לתרום לחקירה מכמה היבטים.



ברלב עם מדרובה לירי בחץ וקשת ככפי ערבי הם מנלים יעילות

רה, ולכן אין מנוס מכניסה הליך החוקי המ"סוכר. כך, למשל, רק לפני שבועיים הוצאה מהקבר גופתו של עזיז חמיס ערר (מיקרה מיספר 19 ברשימה) על-ידי חוקרי נפתייהודים, אחרי שהוצא צו לכך מטעם אלוף-היפ"קוד. מוכן שהנתיחה קדמה מאוד את החקירה, ולדברי מקורות בנפה כביר להניח שבי קרוב יוגש כתב-אישום.

"יש בעיית-מודיעין לגבי איתור מיקום הקבר" אומרים במישטרה.

נכון. יש באמת בעיות, כי האוכלוסיה המ"קומית אינה משתפת פעולה עם המישטרה. אבל יש כלי יעיל מאוד, היכול לספק מודיעין מצויין, והוא השב"כ. הרי כל אחת מההלויות של ה"השחידים" (קרושים) הופכת לאירוע לאומי, שבו משתתף כל הכפר, וכולם יודעים איפה הקבר. אילו היתה המישטרה באמת רוצה לגלות היכן טמונת הגופות, היא היתה צריכה לבקש את עזרת השב"כ.

מבחינת האינטרסים של המדינה, אין ספק שהמליחה על השלטת שילטון-החוק על כל אזרחי-המדינה מצדיקה התערבות של ה"שב"כ. בכל מיקרה, הוצאת הגופה של עזיז חמיס ערר מלמדת שכאשר מתעקשים בח"ל לט ניתן לאתר את הקבר.

"אנחנו הולכים על מה שיש. אנחנו לא מוציאים גופות מהקבר", אומרים החוקרים. זו באמת הצרה, ולכן חקירות המישטרה במיקרים החמורים כליכך של גרימתימוות נאות כפי שהן נראות. המישטרה, להערכתך, אינה משקיעה את

בחקירה, אומר גואל. "זה סיפור מההפטרשה. הגופה נחטפה מבית-החולים ונקברה לפני שהגענו לכפר. לא ברור עד היום איפה הוא נהרג".

המיקרה ה-15 ברשימה, לפי גואל: "זה היה אירוע שבו 40 צעירים ישראליים טיילו במרכז-חברון. בשלב מסוים הם, כנראה, הותקפו ופתחו באש, שממנה נהרג מקומי אחד ואחר נפצע. עצרנו לחקירה את מדרוך הקבוצה, גרשון בריכוכבא, והוא שוחרר לאחר שיערער בבית-המישט"ר המחוזי על מעצרו. עוד פרטים מוסר מפקד מישטרת-חברון, דיון: "הגופה נמצאה, והתגלה בה קליע של עוון. לגרשון בריכוכבא לא היה עוון. אבל עצרנו אותו, כי רצינו ללמוד ממנו מי היה. אנחנו לא יודעים מי היה שם חוץ ממנו, זו הבעיה. זו הסיבה שביקשנו את מעצרו. אבל בית-המישט"ר המחוזי שחרר אותו. התיק עדיין אצלנו בחקירה".

המיקרה ה-16 ברשימה, לפי גואל: "חיים בן-לולו, תושב קריית-ארכע, נעצר במחסום שחוקם על-ידי ערבים, שהתקיפו אותו. בני-תוח-שלאחר-המוות, שבניצענו בגופה, התברר לנו שהנער נהרג מפגיעה לא-יישירה — הקליע פגע, כנראה, בקיר, וניתן ממנו לחלק האחורי של הראש. בן-לולו נעצר ושוחרר לאחר, כשהתברר לנו שהוא לא התכוון להרוג, ושזו היתה פגיעה לא-יישירה. יש לנו גם עדויות של מקומיים, שמספרים שהוא הותקף, ושהנערם סילטלו את הרכב שלו כדי להפוך אותו. זה היה מיקרה של הגנה